

КОМИСИЈА ЗА ПРАВНА И ОРГАНИЗАЦИОНА ПИТАЊА

БЕОГРАД,
СЕПТЕМБАР, 2011. ГОДИНЕ

ФИНАНСИРАЊЕ ОПШТИНСКИХ, ГРАДСКИХ И ОКРУЖНИХ УДРУЖЕЊА СУБНОР-а

Један од предуслова успешног деловања организације, односно удружења, су разрешена питања финансијских, материјалних и техничких услова у којима се остварује програмска активност. Планом рада Републичког одбора СУБНОР-а Србије предвиђено је сагледавање стања и проблематике у области финансирања борачке организације, од нивоа општина до Републике. Актуелност ове теме произилази, како из потреба саме организације СУБНОР-а, за одређивање, дефинисање и предузимање мера и активности на унапређењу стања и превазилажење проблема у раду удружења, тако и из потребе давања одређених предлога државним органима за решења у финансирању борачких удружења.

Полазећи од ових чињеница Републички одбор је у плану рада предвидео организацију трибине на тему: **Финансирање борачких удружења.**

У припремама трибине, као једна од активности, реализована је анкета о финансирању општинских, градских и окружних удружења СУБНОР-а.

Спровођење анкете је предвиђено у 159 општинских и градских одбора, као и у 24 окружна одбора. Истраживањем су обухваћене 2009. и 2010. година, а питања су груписана у четири области :

- **Извори финансирања, врсте и износи;**
- **Мogućности финансирања програмских активности из остварених прилива средстава;**
- **Услови рада и техничка опремљеност;**
- **Стручни и административно технички послови.**

Анкети се одазвало, односно попуњене упитнике доставило је 89 општинских одбора, или 56%. Одазив окружних одбора био је слабији. Попуњене упитнике су вратила 6 одбора, или њих 24%.

І – ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Основни извори финансирања општинских одбора, у периоду 2009.- 2010. година, били су: *наплата чланарине; средства из буџета локалних заједница; други приходи; и помоћ за трошкове појединих акција.*

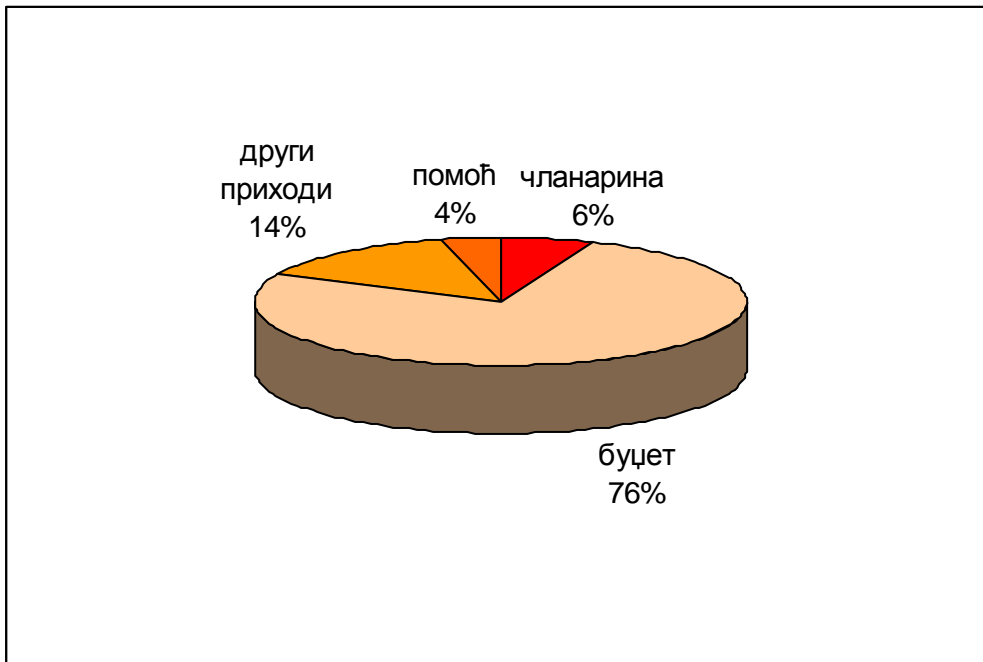
Према добијеним подацима, *у периоду 2009. - 2010., општински одбори су по основу свих извора располагали са 31.040.017,00 динара.*

2009. године:

15.762.436,00* од чега:

- Чланарина	896.163,00	или 6%
- Буџет	11.927.249,00	или 76%
- Други приходи	2.298.400,00	или 14%
- Помоћ за трошкове Појединих акција	640.624,00	или 4%

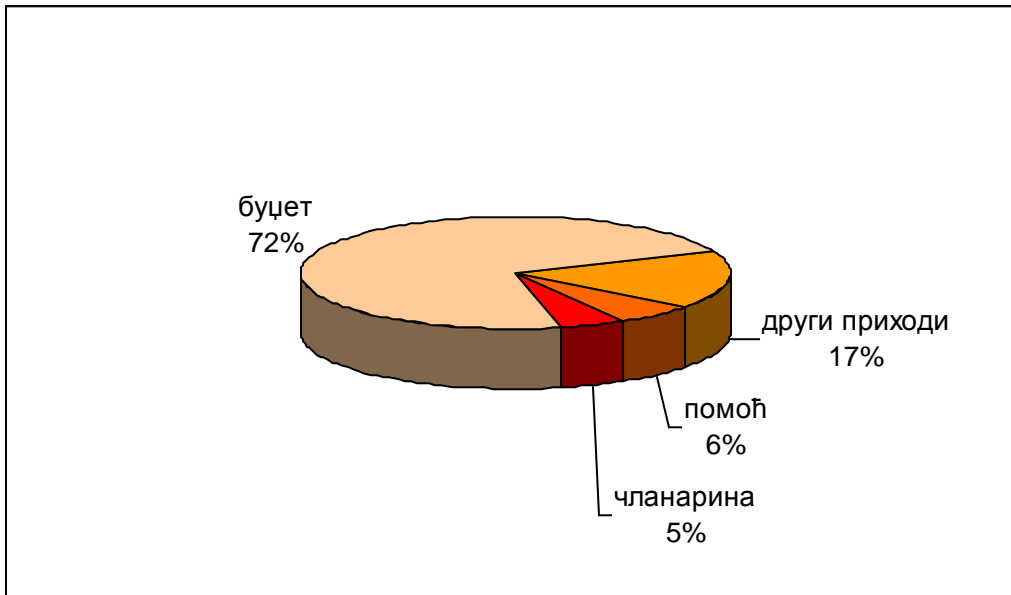
*Сви наведени износи дати су у динарима.

2010. године:

15.277.581,00 од чега:

- Чланарина	857.100,00	или 5%
- Буџет	10.979.505,00	или 72%
- Други приходи	2.548.600,00	или 17%
- Помоћ за трошкове Појединих акција	892.376,00	или 6%

ЧЛАНАРИНА

2009. година:

- Приходе од чланарине имао је 41 одбор, или 46% анкетираних.
- По овом основу укупно је уплаћено 896.163,00 динара.

Преглед појединачних годишњих уплата:

Износ уплате	Број одбора	%
Нема уплате	48	54
До 5.000,00	18	20
До 10.000,00	5	6
До 20.000,00	7	8
До 30.000,00	7	8
До 40.000,00	0	0
До 50.000,00	0	0
Више од 50.000,00	4	4

Највеће појединачне уплате:

- Општински одбор Нови Београд 270.000,00
- Општински одбор Палилула 127.000,00
- Општински одбор Апатин 72.000,00
- Општински одбор Кикинда 56.000,00

Наведена 4 општинска одбора остварила су 525.000,00 динара прихода од чланарине што чини 59% укупно наплаћене чланарине.

Регионално посматрано највећу уплату чланарине имали су општински одбори у Београду са 519.000,00 и у Војводини са 249.000,00. Заједно су остварили 768.503,00 динара, што представља 86% укупно наплаћене чланарине.

2010. година:

- Приходе од чланарине имала су 42 одбора, или 47% анкетираних.
- По овом основу укупно је уплаћено 857.100,00 .

Преглед појединачних годишњих уплата:

Износ уплате	Број одбора	%
Нема уплате	47	53
До 5.000,00	19	22
До 10.000,00	5	6
До 20.000,00	6	7
До 30.000,00	4	4
До 40.000,00	4	4
До 50.000,00	0	0
Више од 50.000,00	4	4

Највеће појединачне уплате имала су иста четири одбора као и 2009. године, у истом редоследу, са оствареном уплатом од 454.000,00 динара, или 52% . Такође, регионални распоред износа уплаћене чланарине исти је као предходне године.

УПЛАТЕ ИЗ БУЏЕТА ОПШТИНЕ, ГРАДА

Уплате из општинских буџета су основни извор финансирања општинских одбора СУБНОР-а. Према датим одговорима, ове уплате чине чак 74% свих прихода које су одбори имали у 2009. и 2010. години.

2009. година:

Укупно је уплаћено 11.927.249,00 динара.

Преглед појединачних уплата:

Износ уплате	Број одбора	%
Није било уплате	20	23
До 50.000,00	28	33
До 100.000,00	10	11
До 150.000,00	8	9
До 200.000,00	6	7
До 300.000,00	2	2
Више од 300.000,00	13	15

2010. година:

Укупно је уплаћено 10.979.505,00

Преглед појединачних уплата:

Износ уплате	Број одбора	%
Није било уплате	18	20
До 50.000,00	30	34
До 100.000,00	13	15
До 150.000,00	6	7
До 200.000,00	9	10
До 300.000,00	4	4
Више од 300.000,00	9	10

Различита су искуства, не само у међусобном поређењу одбора, него и код већине одбора који су, сваки појединачно, у различитим периодима у протеклих 15 година имали другачији статус приликом утврђивања и доношења буџета локалних заједница.

Из датих одговора произилазе три групе разлога који условљавају овакво стање.

Један од основних услова који одређује материјални положај општинских одбора, а на који је у анкети указано, је стање у привреди, па и укупно материјално стање у општини у којој одбор делује. Као илустрација може да послужи увид у део појединачних уплата. Највеће појединачне уплате у 2009. години имали су општински одбори у: Апатину 1.019.968,00, Врању 908.000,00, Руми 720.000,00, Сечњу 699.000,00, Шиду 552.635,00. Ових 5 одбора заједно је имало 3.899.603,00 или 33% свих уплата. Исти је однос и у 2010. години.

Такође, уочљиво је да већина општинских одбора који су у местима где су и окружни одбори имају веће уплате у односу на одборе у општинама у окружењу.

Другу групу представљају разлози на које, на локалном нивоу, практично није могуће утицати. То је распоред учешћа политичких партија у власти на општинском нивоу.

По правилу, тамо где су на власти партије које исказују негативан однос према НОР-у, које имају ревизионистички однос према колаборационизму, створени су финансијски проблеми СУБНОР-у. Један од првих корака је избацавање из општинског буџета. И ту углавном нема образложења. Игноришу се захтеви општинских одбора, нису "транспарентни" критеријуми за доделу средстава из буџета, не објављују се конкурси за програме који се финансирају, а када се и даје неки одговор он се своди на информацију да нема пара.

Настајање ових проблема временски се подудара са изборним годинама већ од 1996., а масовно од 2001. године. У тим условима дају се нека минимална средства из буџета и то су уплате које су знатно испод 50.000,00 на годишњем нивоу.

Карактеристичан је одговор Општинског одбора Вршца: "Склони смо да потврдимо чињеницу да нам се средства одобравају без озбиљних критеријума, без посебног вредновања понуђеног Програма Општинског одбора СУБНОР-а. Криза је разумљив изговор али смо уверени да та средства могу бити већа, јер их има".

Није ретка констатација одбора да се стање битније поправља тамо где је СПС ушао у локалне коалиције на власти, односно да проблема нема у општинама у којима је СПС на власти.

Међутим, ваља нагласити да постоје, истина не бројни, примери где финансирање није условљено партијом на власти, и одвија се у складу са финансијским и материјалним могућностима општина, као на пример у Крупњу, Руми, Владимирцима, Великој Плани...

Трећа група разлога који условљавају финансирање су, према одговорима једног броја одбора, разлози субјективне природе. Они се могу свести на ауторитет, углед и способност чланова одбора, а пре свега председника .

Иако то није директан садржај постављених питања, ови одбори указују и на потребу организационог јачања, или, како то кажу у одговорима из Инђије: "поред изложених проблема, наша организација је све старија и у границама својих могућности боримо се са са проблемом подмлађивања".

ДРУГИ ПРИХОДИ

У периоду обухваћеном анкетом општински одбори су исказали друге приходе у износу од 4.847.000,00 динара. Извори ових прихода су различити.

Један део прихода, практично симболичан, остварује се од издавања у закуп станова и пословног простора који су у власништву СУБНОР-а, на пример у Крагујевцу, Ужицама Лесковцу... Као друге приходе општински одбори приказују и средства која им у склопу појединих својих активности пребацују Покраински одбор Војводине , односно Градски одбор Београда. Такође, један број одбора обезбеђивао је додатна средства накнадним обраћањем скупштинама општина , тако је Одбор у Лесковцу 2010. године накнадним захтевом добио 570.000,00 динара.

Друге приходе у 2009. години приказало је 17 одбора или 19% анкетираних, а у 2010. ове приходе приказало је 25 одбора или 28%.

Преглед других прихода остварених током 2009. и 2010. године

У 2009.		У 2010.	
Износ уплате	Бр. одбора	Износ уплате	Број одбора
До 50.000,00	11	До 50.000,00	15
До 100.000,00	3	До 100.000,00	5
До 200.000,00	0	До 200.000,00	1
До 300.000,00	0	До 300.000,00	2
Више од 300.000,00	3	Више од 300.00	

ПОМОЋ ЗА ТРОШКОВЕ ПОЈЕДИНИХ АКЦИЈА

Податке да су током 2009. године имали помоћ за покривање трошкова појединих акција дало 9 одбора, а у 2010. години 13 одбора. Укупан износ ових средстава је 1.533.000,00 динара.

Приказани податци нису потпуни, поједини одбори су назначили да су имали помоћ, наводећи изворе али не и износе. И овде су извори прилива средстава различити и зависе од карактера активности која се организује.

У принципу општински одбори не приказују средства која се прикупљају и троше у месним одборима. Постоји низ активности које се финансирају прикупљањем средстава од чланова одбора и активиста субнора. Овде су у питању мањи појединачни износи и о њима одбори не воде евиденцију.

Има општинских одбора који комплетно финансирање активности остварују захваљујући донацијама појединих приватних предузећа или појединаца, на пример у Краљеву и Ваљеву.

Као помоћ за трошкове појединих активности општински одбори су добили:

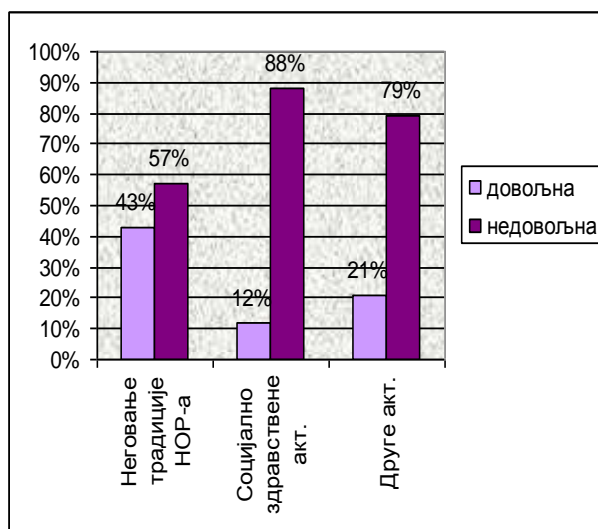
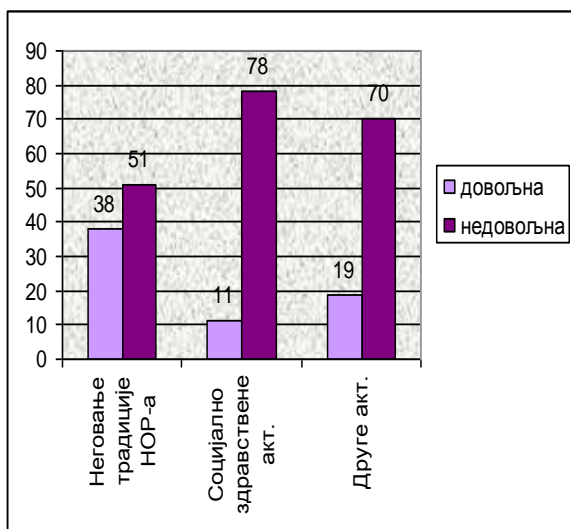
У 2009. години		У 2010. години	
Износ уплате	Број одбора	Износ уплате	Број одбора
До 50.000,00	5	До 50.000,00	7
До 100.000,00	3	До 100.000,00	4
До 200.000,00	0	До 200.000,00	1
До 300.000,00	0	До 300.000,00	1
Више од 300.000,00	1	Више од 300.000,00	0

II- МОГУЋНОСТ ФИНАНСИРАЊА ПРОГРАМСКИХ АКТИВНОСТИ ИЗ РЕДОВНОГ ПРИЛИВА СРЕДСТАВА

Финансијска покривеност планираних активности одраз је материјалног положаја СУБНОР-а у целини. Исказани податци израз су процене руководства општинских одбора и они у ствари говоре о могућностима и ограничењима у спровођењу планираних активности кои су условљени расположивим финансијским средствима.

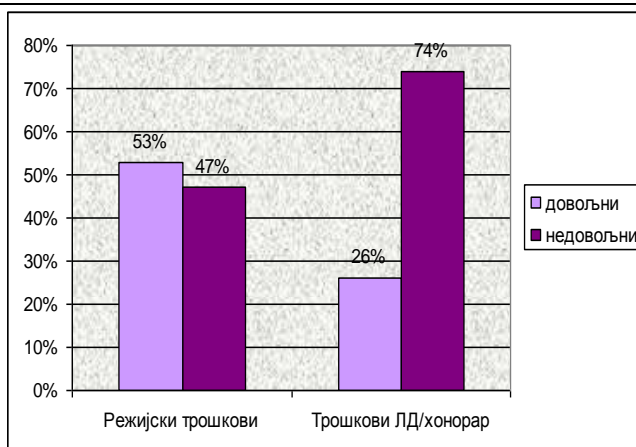
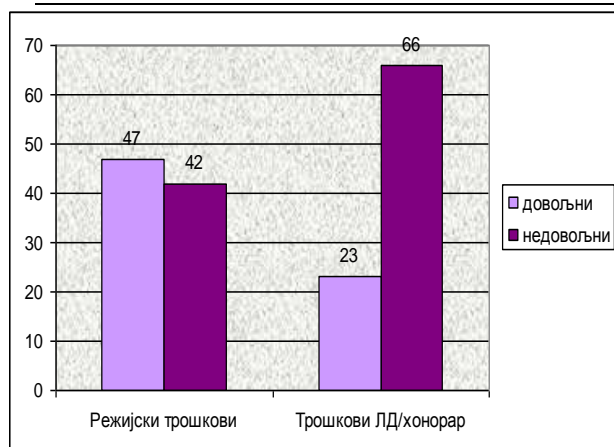
Финансијска покривеност програмских активности

Област програма	Довољна	%	Недовољна	%
Неговање традиција НОР-а	3843		51	57
Социјално здравствене акт.	1112		78	88
Друге активности	1921		70	79

Финансијска покривеност основних трошкова

Врста трошкова	Довољна	%	Недовољна	%
Режијски трошкови (ПТТ, струја, закуп простора, вода и сл.)	47	53	42	47
Трошкови ЛД-а или хонорара	23	26	66	74

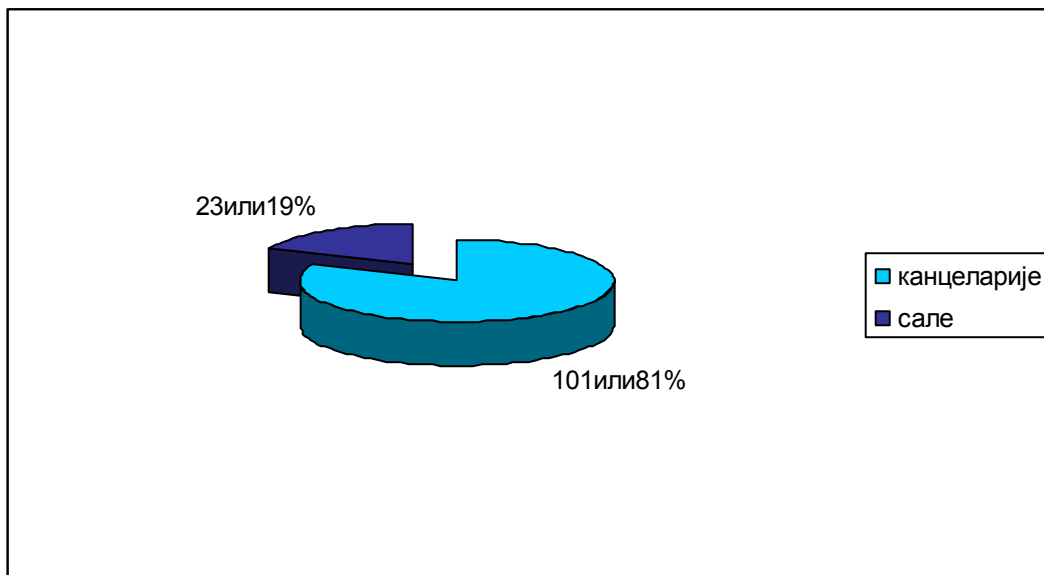

Покривеност режијских трошкова је процентуално велика јер су одбори или власници простора који користе или су ослобођени обавезе плаћања закупа.

III – УСЛОВИ РАДА И ТЕХНИЧКА ОПРЕМЉЕНОСТ

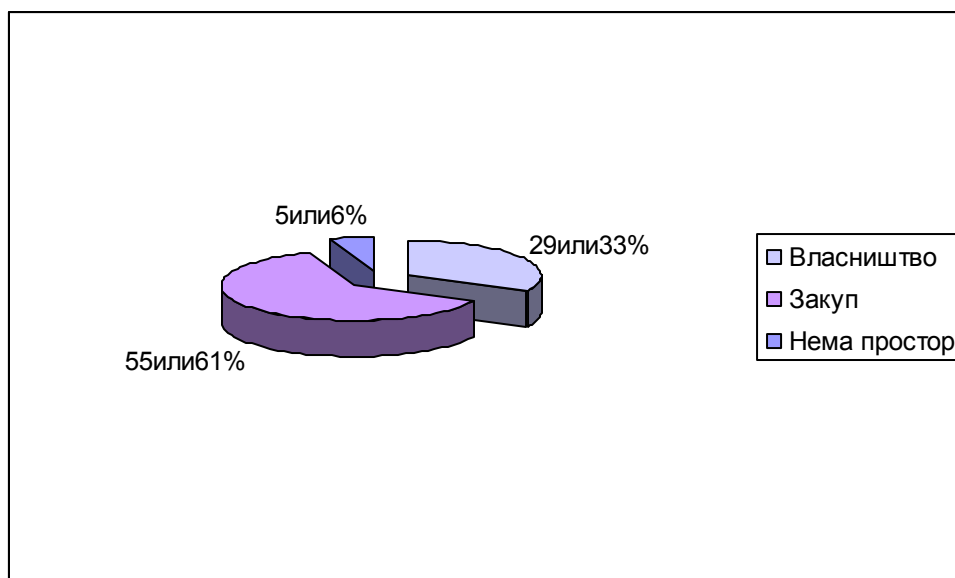
Просторије које општински одбори користе за рад

Врста просторије:	Канцеларија	Сала за састанке
Број просторија:	101	23

Основ коришћења пословног простора

Власништво СУБНОР-а	Закуп	Нема простор
29 или 32 %	55 или 62%	5 или 6%

Простор за рад немају општински одбори Лучани, Деспотовац, Бачки Петровац, Гацин Хан и Меровина. Састанке одржавају у приватим кућама председника одбора, а за веће скупове користе просторе домова културе или општина. Проблем је најизраженији у Лучанима где је простор одбору одузет после бомбардовања и сада се налазе у ситуацији "да је сва архивска грађа смештена у приватној шупи где пропада и

развлачи се". Они моле Републички одбор да се обрати Скупштини општине Лучани ради обезбеђивања простора.

Од општинских одбора који нису власници пословног простора који користе њих 5 плаћа закупнину, 12 одбора или 14% без надокнаде користи простор СПС – а, 39 одбора, или 44%, такође без надокнаде, користи просторије које су у власништву локалних управа.

Компјутере има 14 одбора, или њих 18%. Овде нису укључени општински одбори у Београду пошто онису доставили податке. Техничка опремљеност општинских одбора непосредно је условљена њиховим финансијским стањем.

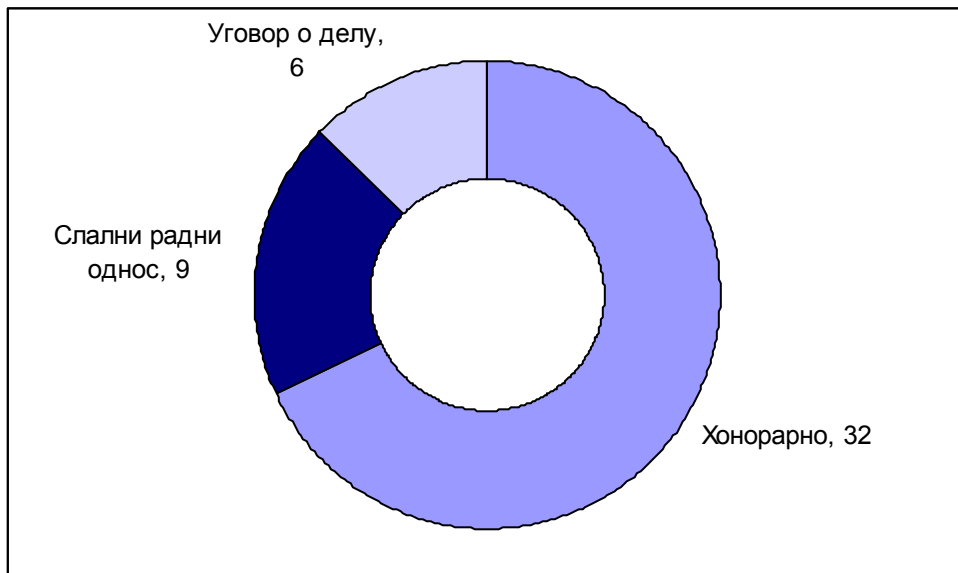
Постоји иницијатива да се одбори опреме компјутерима, као и поједини захтеви за помоћ, Одбор из Малог Црнића.

IV – СТРУЧНИ И АДМИНИСТРАТИВНО ТЕХНИЧКИ ПОСЛОВИ

У већини одбора стручни и админитративно технички послови обављају се волонтерски. Тако се 60 одбора, или 70%, изјаснило да ове послове обавља волонтерски. Овако висок проценат оних који су се изјаснили да волонтерски обављају послове не искључује и друге облике ангажовања.

Врста послова и број ангажованих лица:

Стални радни однос	Уговор о делу	хонорарно
9	6	32

V – ОКРУЖНИ ОДБОРИ

Од 24 окружна одбора, којима је упућен анкетни лист, одазвало се 6 одбора. То су окружни одбори Браничевског, Јабланичког, Нишавског, Подунавског, Поморавског и Рашког округа.

Приликом обраде упитника њихови одговори су укључени у анкету и представљају значајан допринос потпуности ове анализе.

Треба указати да су они значајан организациони облик рада у Републичкој организацији СУБНОР-а.

Самосталним организовањем појединих манифестација или координирањем активности општинских одбора окружни одбори су активно учествовали у неговању традиција НОР-а.

Посебно значајна улога окружних одбора је у организовању и усаглашавању појединих активности које захтевају пружање стручне помоћи као што је израда статута општинских удружења, регистрације одбора и удружења код Републичке Агенције за привредне регистре и слично. Окружни одбори имају и значајну улогу у контактима са руководством локалних заједница у пружању помоћи општинским одборима при решавању њихових финансијских и материјалних проблема.

ЗАКЉУЧАК

Активност заснована на статутарној платформи окупљања савеза бораца у општинама, окрузима и градовима представља основу за укључивљење у рад СУБНОР-а и организовање, како бораца и старешина из ратова из деведесетих година, тако и потомака бораца НОР-а, као и поштоваоца НОР-а и борбе против НАТО агресије.

На Републичком нивоу нормативни оквир ових активности дат је Законом о удружењима грађана, чиме је у овој области омогућено формирање нових локалних и регионалних удружења, цепање постојећих удружења и слично. Према подацима Министарства рада и социјалне политике у Србији данас постоји преко 60 различитих удружења ветерана.

На пролетошњи конкурс, који је ово министарство расписало за финансирање пројеката удружења ветерана, конкурисало је 59 удружења, а по том основу, у оквиру привременог финансирања, финансијску донацију добило је 25 удружења.

У таквим условима тешко је избећи субјективизам и наћи објективне критеријуме за финансирање делатности овако формираних удружења.

Полазећи од ових чињеница Републички одбор СУБНОР-а је планом рада предвидео организацију трибине на тему: **Финансирање борачких удружења.**

Актуелност ове теме произилази из два основна циља:

Прво: сагледавање стања и проблематике у области финансирања СУБНОР-а ради одређивања мера и активности на унапређењу стања и превазилажењу проблема у раду удружења;

Друго: дефинисање и давање одређених предлог државним органима за решења у финансирању борачких удружења.

У условима сучељавања са бројним статусним проблемима решавање финансирања и материјалног положаја удружења СУБНОР-а један је од основних предуслова за успешан рад организације. Због тога је спроведена анкета имала задатак сагледавања проблематике финансирања и неких значајнијих аспеката рада удружења, пре свега на општинском нивоу.

Два су основна правца будућег деловања, то су :

- Утврђивање и исказивање стварног и потенцијалног политичког значаја СУБНОР-а;
- Изналажење начина и извора за финансирање у коме ће буџет, односно буџетска средства, представљати један од облика финансирања.

Друштвени и политички значај огледају се, са једне стране, у репрезентативности удружења која произилази из броја чланова, преко 50.000,00, броја општинских, градских и окружних одбора регистрованих у Агенцији за привредне регистре, а са друге, у друштвеном угледу и оствареној афирмацији.

Не случајно, и друштвени углед и афирмација СУБНОР-а предмет су безскрупулозног напада и оспоравања и управо зато, поред свакодневне борбе за афирмацију основних програмских вредности, треба завршити поступак регистрације одбора и евиденције чланства. Овако ће се, у односу на друга удружења, исказати посебност СУБНОР-а као изворног носиоца антифашистичке и ослободилачке борбе српског народа.

Истовремено, стварни број чланства представља респектабилни политички капитал који ће се у постојећем друштвеном и политичком систему валоризовати уколико се покаже свест да је СУБНОР кроз постојећи изборни систем у стању да изврши одређени утицај на констелацију политичке моћи.

Анкета је показала да значај чланарине превазилази непосредне материјалне ефекте, иако су неке организације и опстале захваљујући чланарини и личним доприносима чланова СУБНОР-а.

Искуства из појединих одбора указују да се мора пронаћи начин изналажења сопствених извора финансирања, као и успостављања односа у којима учешће у буџетском финансирању неће бити израз воље појединих локалних носиоца политичке моћи.

Упоредо са завршетком регистрације одбора и евидентирања чланства мора се извршити снимање имовине коју има СУБНОР, утврдити њен статус и тамо где је то потрбно и могуће отклонити пропусте који су довели да ова имовина није статусно регулисана.

У непосредном периоду, потребно је покренути акцију оспособљавања одбора за прављење програма активности и подношење локалним друштвеним заједницама захтева за финансирање.

Посебно је значајна улога окружних и градских одбора у организовању и усаглашавању појединих активности општинских одбора.

Један од основних закључака који се намеће из анализе датих одговора је потреба за организованим радом на непосредном оспособљавању чланова општинских и окружних одбора за рад у постојећим друштвеним и економским условима.